

АРТЪР СЕЛИНГЗ РЪКА ЗА ПОМОЩ

Превод от английски: Дона Карлайл, 1974

chitanka.info

— Добро утро, мистър Грант — приветствува го д-р Майер. — Радвам се да ви видя тук.

— Добро утро — измърмори Грант, отпускаяки се в предложеното му кресло. — Не мога да кажа наистина, че това и мене радва също.

— Мога да ви разбера — меко каза лекарят.

— Но щом вече съм тук, карайте, разпитайте ме дали съм ревнувал баща си.

— Смятате, че всеки опит за самоубийство непременно е свързан именно с такива неща? — усмихна се психиатърът.

— А не, не смятам, но нима вашите колеги не започват с това? Както юристите, вие всичко усложнявате, за да си намирате работа. Въпреки това до нищо не се добирате. Бих могъл всичко да ви разкажа сам, но какъв смисъл? Вие въпреки това не бихте могли да ми помогнете. Никога не бих дошъл при вас, ако не ме беше заставил съдът.

— Разбирам ви, мистър Грант.

— Хич не си въобразявайте — сега Грант почти викаше, — че ако ме е изпратил съдът, аз се нуждая от нечия благотворителност. Предайте ми сметката, когато завършите, и аз ще ви я изплатя.

— Благодаря — с усмивка отвърна психиатърът. — Дано имам повече такива болни в моята практика. Но не е там работата. Без вашата помощ аз не бих могъл абсолютно нищо да направя. Тогава ще ми се наложи да напиша във вашия картон: „Отказва се от лечение“, и вас, мистър Грант, ще ви настанят в психиатрическа болница. И там няма да ви настаня аз, а законът, за да ви предпази от самия вас. Разбирате ли това?

Грант мрачно го гледаше изпод вежди. Изведнъж лицето му се сгърчи и той го закри с длани.

След това отдръпна дланите си от лицето и каза:

— Вашата партия печели. Простете ми, моля ви — този нахален тип, който току-що говори с вас, всъщност не съм аз.

— Зная. Видях, че това е само маска — всички ние носим такава.

— А ако тя е зараснала и вече не може да се снема? — с горчивина запита Грант. — Ето в какво е моето нещастие. Та аз... — той се пресече — извинете, вероятно вие искате сам да ми задавате въпроси.

— Не, не, говорете! Изхвърлете от главата си представата, че ние, психиатрите, ужким искаме всичко да усложняваме. Разбира се, може се окаже, че разказаното от вас няма пряко отношение към вашите истински затруднения... Но ние ще видим. Говорете, моля ви.

— Добре, но моят разказ ще ви покаже колко малко имам общо с онзи грубиян, който вие видяхте. Преуспяващ бизнесмен, енергичен делови човек — всичко това е лъжа. Знаете ли какво съм аз всъщност? Човек, който е преживял живота си напразно.

— Никой не живее напразно — погледът на психиатъра се плъзна по разтворената пред него папка. — Агент по продажба на печатарски съоръжения, нима това не е полезна и необходима на обществото работа?

— Оставете това. Такива работи чуваш на всеки от нашите банкети.

— Нима не е истина?

Грант вдигна рамена.

— Да, за онези, които вярват, че това е истина. Но не и за онези, които биха могли да правят нещо действително заслужаващо.

— Заслужаващо? Какво имате предвид?

— Да си художник например.

— Разбирам. Но може би неизбежна последица от избирането на житейския си път е да чувствуваш понякога, че си избрал не този път, който трябва?

— Аз не чувствавам, а зная. И това не е мимолетно чувство. Аз го изпитвам вече много години и то все повече укрепва. Първоначално, когато аз още си пробивах път, то не ме тревожеше много, но сега, когато постигнах нещичко и имам все повече свободно време, сега аз мога да огледам света, който съм създал за себе си, и на мен ми се повдига от него, от неговата празнота, от неговата абсолютна дяволска безцелност.

Докторът кимна съчувствено:

— Вероятно наистина ви се е искало много да станете художник? Какво ви попречи?

— Какво пречи на цветето да порасте върху камък? Сякаш нищо не ми пречеше освен бедността. Истинска бедност, отчаяна бедност. Баща ми не беше работник за хвалене. Често боледуваше или така по-скоро наричаше своето състояние. Заплатата му стигаше само за да се

напие. Да се напие и да „заболее“ отново. Не го интересувахе нищо друго освен пиячката. За него нямаше разлика между една картина и... каквото и да е друго. Той знаеше едно: за да се занимаваш с изкуство, са необходими платна, бои и четки, а те струват пари. Е, а майка ми... Тя толкова много работеше, че не ѝ оставаше време за нищо друго.

— А нима в училище не ви поощряваха?

— Ха! Що за въпрос! Вие самият някога ходили ли сте в градско училище? От тези, които съществуваха по-рано? В тях миришеше на евтин сапун, стаите бяха претъпкани, а учителите получаваха бедняшки заплати. Ние рисувахме столове, поставени един върху друг, и цветя. Учителят по рисуване беше сигурен, че изкуството представлява точно копиране. Аз и сега го виждам пред себе си: глух, с големи черни ботинки, а от носа му стърчат косми. Ако се съди по всичко, той се смяташе за прекрасен преподавател, но аз го ненавиждах. Веднъж се опитах да нарисувам цветето такова, каквото го възприемах, и учителят ми постави единица! И каза, че ако боята не била така добре поставена, не съм заслужавал дори единица. А след това вдигна моята рисунка и я показа на класа и целият клас се смя.

Грант прикри очите си с ръка. Когато я отпусна, тя трепереше.

— Колко години изминаха, а и досега ми е болно да си спомням.

— Такива работи ни нараняват понякога много силно — тихо каза лекарят.

— Ако работата беше само в това, все някакъв изход бих могъл да намеря. След този случай започнах да рисувам така, както искаше учителят, но без особено прилежание и под своите възможности — не ми се искаше да ме сочи за пример на другите деца като разкалял се грешник. Но в къщи рисувах и описвах предметите такива, каквито ги виждах, и влагах в това цялата си душа. Твърдо знаех, че когато порасна, ще стана художник. Не можех да се видя друг. Нито боксьор, нито машинист, а само художник! На никого не разказвах, нямаше на кого да разказвам, но се готвех да стана художник и нищо друго.

Той въздъхна и отзвукът на тази въздишка премина през настъпилото мълчание сякаш през годините, изминали от това далечно време.

— Но художник не станах. Веднага след училище постъпих на работа — трябваше да нося в къщи пари. Опитах се да спестявам поне мъничко за материали, чрез които да се занимавам с изкуство, но

спестените пари се налагаше винаги да се изразходват за нещо друго. За изкуство оставаше все по-малко и по-малко и накрая... занятията бяха прекратени напълно. Не помня някога да съм съжалявал за това. Реших да става каквото ще става. По това време се стремих на всяка цена да се измъкна от нищетата, повдигаше ми се от беднотията — от нейния вид, от зловонията ѝ, от нейния гаден вкус. Казах си: след това ще мога да се заема с изкуството отново. Но това така и не се осъществи.

— Но нали вие сте само на... Позволете, на колко? На петдесет и четири. Още не е късно, нима не е така? В края на краищата Гоген и баба Мозес са започнали също не като деца.

— Вие не разбирате! Изчезна видението — изтриха го четиридесет години покупко-продажби, сметки, гонитба на печалбата. Не мислете, че не съм се опитвал да започна отново — опитвах се по цели часове и дни, дори по цели седмици. Но преди 40 години беше настъпило непоправимото — аз имах дар, имах виждане и ги убих. И най-обидното е, че не зная дали при други обстоятелства бих се добрал до успеха. Но около мене имаше празнота. Поне една дума на одобрение, поне един глас да ми каже, че аз трябва да се занимавам с изкуство — но нищо такова не ми се случи. А за едно дете е трудно да задържи мечтата си, когато всички наоколо му говорят, че това е глупост.

— Разбирам.

— И поради това вие не можете да ми помогнете с нищо — тъжно каза Грант. — Нито вие, нито някой друг. На мен не може да ми се помогне, след като самият аз съм предал себе си. Та нали става така сякаш аз едновременно съм и жертва на убийство, и убиец.

Лекарят мълчаливо се облегна в креслото и започна да разглежда тавана над себе си.

— Ето я цялата история — каза Грант. — Ако искате, можете да я изтълкувате посвоему, но аз си зная, че това е истината. И поради това има само един изход — онзи, който не успях да използвавам.

Психиатърът свали погледа си от тавана върху него.

— Изглежда сте прав — каза той, изговаряйки ясно всяка дума. — Прав по отношение на първото си твърдение. Депресия със стремеж към самоубийство се предизвиква понякога и от много по-незначителни неща. Но за второто си твърдение вие не сте прав. Не е

изключено да има още един изход. Нека допуснем... Какво бихте казали, ако ви предоставя възможност отново да изберете жизнения си път?

— Но нали ви обясних, че сега е късно.

— Сега — да. Но казахте, че би ви било достатъчно в детството си да чуете дори една дума на одобрение. Не бихте ли искали да се върнете назад, за да кажете на самия себе си тази дума?

— Знаете ли, докторе, ако това е нов вид шокова терапия, в моя случай вие можете спокойно да забравите за нея.

— Ама не, аз ви говоря сериозно.

— Но тогава това вече не е психиатрия, а пътуване в миналото!

— Точно така.

— Та това е чиста проба фантастика!

— Съвсем не, уверявам ви. Аз мога да ви изпратя в младежките ви години и вие да се срещнете със самия себе си.

— Къде е вашата машина на времето? — насмешливо запита Грант, оглеждайки с поглед стаята.

— А за да преминете от днешния ден в утрешния непременно ли ви трябва машина? Нишката на вашето време е изпредена от вашия личен опит. Вие я творите сам и можете да се върнете по нея обратно, ако с помощта на наркоза ви дам възможност да направите това.

— Значи става дума за медицински препарат?

Лекарят кимна.

— Но как бих могъл да променя миналото? Та нали препаратът не би могъл да ме изпрати там физически.

Психиатърът се усмихна.

— Мистер Грант, вероятно ще се съгласите, че светът не се свежда само до вещественото и материалното. Самият вие някога сте се опитвали понякога да изобразявате реалност, която не се свежда към достъпни за зрението неща. Времето като цяло е и повече, и по-малко реално от самата реалност и ако говорим по същество, то е свръхреално. Нима не признавате реалността на спомените само защото те не могат да се измерят физически? А вашите надежди, надеждите по отношение на онова, което ще стане утре? И ако сега вчерашният ви ден за вас е само сън, то какво е бил той вчера? Но аз не бих могъл да ви обясня всичко това, защото няма да ни стигне никакво

време, а освен това и аз не разбирам всичко в тази насока. Моля ви само за едно — да ми повярвате.

Погледът на Грант се среща с погледа на лекаря, но психиатърът не отклони очи. Страхът да не стане жертва на мистификация изчезна от съзнанието на Грант, отстъпвайки място на надеждата, а след това страхът дойде отново, но вече беше съвсем друг.

— В това има противоречие — заговори Грант. — Помня, че четох статия за парадоксите, възникващи при пътешествията във времето. Ако аз се върна назад и променя течението на своя живот, това означава, че няма да се появя при вас, а тогава и не бих могъл да се върна в детството си. Получава се затворен кръг.

— Нищо подобно. Вие сте дошли при мене и това е факт. Връщайки се назад, вие сякаш изминавате своя път в обратна посока. Ако постигнете това, към което се стремите, от момента, когато то настъпи, ще започне вашият нов жизнен път. А нашата среща ще стане на пътя, към началото на който ще се върнете, а не на този, по който ще тръгнете от момента на връщането си в миналото.

— Но... ще се върна ли тук отново такъв, какъвто съм? Тоест няма ли да се появят вместо мене мои двойници, единият от които е дошъл при вас, а вторият няма защо да идва при вас?

— Не. Просто вие, такъв, какъвто сте, ще станете такъв, какъвто трябва да станете. Та нали дори при обикновен ход на времето ние все пак имаме някаква възможност да изменяме хода на нашия живот. Вие сте единствен, друг такъв няма, като се изключи положението, когато се отправяте в миналото и срещате себе си в младежките си години.

— Но ако се върна назад и изменя течението на живота си, няма ли с това по-късно да се измени и всичко останало? Па макар и едва-едва — нали след време последиците могат да станат огромни.

— Ние само на себе си изглеждаме толкова важни — полугласно, като че говорейки на себе си, каза психиатърът. — Всеки от нас мисли, че от неговите постъпки зависи съдбата на света.

— „Нямаше гвоздей и подковата падна“...

Лекарят се усмихна.

— Това не трябва да ви тревожи. Мисля, че никакви битки няма нито да бъдат спечелени, нито загубени, освен вашата собствена.

— Но всичко е твърде фантастично — с нервен смях каза Грант. — Ако стане, вие никога повече няма да ме видите, аз няма да мога да ви платя хонорара и може би въобще ще живея някъде на другия край на света. Така ли е?

Лекарят се разсмя.

— Тогава може би е по-добре, ако ми заплатите направо сега.

Грант извади от джоба си чекова книжка, отвори я и изведнъж замря:

— Но... моето второ аз вероятно няма да има сметка в същата банка? Или пък ще има? Дявол да го вземе, обърках се!

— Пошегувах се. Нека хонорарът се погрижи сам за себе си. Честно казано, това лекуване е съвсем ново и възможността да го приложи вече сама по себе си е награда за лекаря. Може би вие вече разбрахте, че съдът не случайно ви е насочил към мене, а не към някой друг лекар. С една дума, вие сте съгласен?

Грант сведе поглед и се разсмя малко изкуствено.

— Като че ли да.

— Чудесно. Легнете, моля ви се, върху кушетката и си запретнете ръкава.

... Да, всичко беше точно такава, каквото той го помнеше. И училището беше същото, само че сега изглеждаше по-малко отпреди, но нали това беше напълно естествено!

Пред бакалничката срещу училището той забави стъпките. На витрината, както винаги, се издигаха купчини евтини бонбони в ярки опаковки. Погледна часовника си — пет и двадесет и пет. След пет минути децата ще започнат да излизат от училището. Подчинявайки се на внезапен порив, той влезе в бакалничката, като се наведе, за да не се удари в гредата.

Да, все същият старец... как го казваха? Спомни си — Хъгерти! Истински, жив!

Грант помоли стареца за бонбони, но едва проговори и го прониза тревожна мисъл. Мистър Хъгерти, вече протягайки му пакета, с изненада видя, че купувачът беше пръснал по дланта си дребни монети, които прехвърля, разглеждайки внимателно всяка от тях. Когато откри най-накрая достатъчно стара, за да може да заплати смело, Грант облекчено въздъхна. „Нямаше гвоздеи...“ Той взе протегнатото му пакетче бонбони. Мисълта, че повечето от монетите в

джоба му още не би трябвало да бъдат изсечени, като лъча на прожектор освети фантастичността на ставащото.

Но всичко мина благополучно! Той лапна един бонбон и излезе на улицата. Силният до повдигане вкус беше напълно реален. Само като си помислиш, че такава гадост е могла някога да му харесва!

В този миг с шум и викове от училището изскочиха дечурлигата. Грант отстъпи встрани, за да даде път на тази лавина, и започна да чака в сянката до стената на училищната сграда.

Младият Джими Грант излезе един от последните. Той вървеше сам. Би могло да се помисли, че вижда сън. И в този момент възрастният Грант разбра, че никога не би познал себе си, ако би се срещнал случайно. Той би преминал мимоходом и дори не би му хрумнало, че това е самият той. Дори и сега той позна себе си по-скоро по яркозеленото каскетче, получено по пощата от една благотворителна организация. От миналото (или от настоящето?) изплува споменът, че той не обичаше да си го слага.

Грант пристъпи напред:

— Почакай!

— Какво? — обърна се момчето.

Внезапно Грант се смути.

— Е-е... мога ли да те изпратя?

Момчето го погледна подозрително. Грант се наруга в ума си за своето смутено държане. Нали децата непрекъснато ги предупреждават да не разговарят с непознати хора. Майка му предупреждаваше и него, това момче, вървящо сега по улицата, която Грант толкова добре помнеше, Грант — човекът, догонил момчето и сега вървящ до него.

— Ето — заговори той, мъчейки се да му покаже колко е нервен.

— Искаш ли бонбони?

Момчето погледна пакетчето. Изкушението беше твърде голямо — то можеше твърде рядко да си купува бонбони.

— Благодаря — отвърна момчето. — Това са любимите ми бонбони.

— Зная — каза Грант и си прехапа езика, виждайки колко изненадано го погледна момчето. — Тоест... и на мен са любими. Вземи си още. Абе, вземи цялото пакетче.

— Нали и вие ги обичате?

— Няма значение, ще си купя още, ако поискам.

Когато стигнаха до ъгъла, момчето вече разказваше за своите занимания с живопис. За да постигне това, Грант го запитва с какво обича да се занимава и без да дочака отговор, изказа предположението, че вероятно се занимава с живопис.

— Как се сетихте? — запитва момчето, широко отваряйки от изумление очи.

Кой знае защо на Грант изведнъж му стана неудобно, сякаш го бяха уличили в лъжа.

— Ти изглеждаш... като момче, което се занимава с нещо такова, творческо — каза той, отчаяно убеждавайки се, че това не е лъжа, а нещо съвършено противоположно на лъжата — поправка на една несправедливост.

— Да не сте художник!? — развълнувано възкликна момчето.

— Не — отвърна Грант, след което собствените му думи зазвучаха за него така, като че идваха някъде отдалеч. — Но винаги съм искал да стана. Цял живот съжалявах, че не съм станал художник.

— А защо не сте станали?

— Защото... смятах за по-важно нещо друго. Но по-важно от това няма нищо на света, разбираш ли? Дори ако ти е трудно, дори ако ти се смеят.

— Наистина ли мислите така?

Момчето го гледаше възторжено и благодарно. Грант отвърна очи.

— Нещо не е... нещо не е точно така? — разтревожено запитва момчето.

— Не, няма нищо — отвърна Грант, обръщайки се отново към него. — Искате ли да видя твоите работи. Ще ми ги покажеш ли?

Момчето пламна:

— Какво говорите, та това не е истинска живопис! Тоест... засега не е истинска.

— Ами ти още си млад. Е какво, ще ми ги покажеш ли?

— Баща ми си е в къщи, а той не обича чужди хора.

— Ти ги изнеси навън. Аз ще почакам тук, зад ъгъла.

— Добре.

Момчето се върна след две минути с пакет бели листове под мишниците. Грант ги взе с треперещи ръце — просто нямаше сила да

овладее обхваналия го трепет. Тези работи, неговите собствени безценни опити за самоизразяване отдавна, отдавна бяха захвърлени, забравени и унищожени. А сега...

Грант обърна една.

— О! — каза той.

Момчето вдигна очи, погледна го от долу на горе и ъглите на детската уста се отпуснаха от внезапно разочарование.

— О! — като промени тона каза Грант.

Той бързо прелисти останалите. Те съвсем не бяха толкова добри, колкото ги помнеше. Но може би е неизбежно да има такава разлика между спомените и действителността? В края на краищата за едно дванадесетгодишно момче не е чак толкова лошо.

— Не ви харесват? — обезпокоено запита момчето.

— Ами, много ми харесват! Според мен са чудесни. — Грант отново го обхвана чувството на вина, само че този път още по-остро. С усилие на волята си той го прогони. — Трябва да работиш и понататък, ти имаш талант.

В този миг от прозореца над тях се раздаде добре познатият му глас и надолу, към тях с момчето погледна добре познатото му лице. Грант вдигна глава и видя своя отдавна умрял баща. Към него, но със страх, гледаше и момчето.

— Какво правиш там? — грубо извика бащата.

— Аз просто... сега идвам — и момчето се обърна гърбом към Грант.

Бащата втренчено погледна към Грант и се отдръпна от прозореца.

— Довиждане — каза момчето. — Трябва да си ходя.

— Добре — отвърна Грант, а след това заговори трескаво и настойчиво:

— Но запомни каквото ти казах. Не трябва да изоставяш своите занимания с живописиста — не трябва, чуваш ли ме? Аз съм тук само... попътното и повече няма да се появя. Така че обещавай ми, нали няма да захвърлиш занятията си? Обещавах ли?

— Обещавам, честна дума. — Вече потъвайки в тъмнината на входа, то се обърна и каза: — Благодаря за бонбоните.

И изчезна.

Грант постоя една секунда, гледайки след него, а след това се обърна и си тръгна от тази улица и от своето минало в мрака на бъдещето.

Той видя над себе си кафявите очи на д-р Майер. Трябваша му още няколко мига, за да разбере къде е и какво става с него. След това...

— Но нали не би трябвало да съм тук! — възкликна той, изправяйки се и сядайки на кушетката. — Това е някакъв трик?

— Нима не бяхте в своето минало?

— Да, да. Не. Дявол да го вземе, не зная! Сякаш бях. Но това не доведе до нищо. Аз съм си такъв, както и преди.

— Сигурен ли сте?

Грант объркано кимна с глава.

— А вашата памет? — тихо каза доктор Майер. — Надзърнете в паметта си.

— Почакайте — въздъхна Грант. — Да, вярно е! Странно. Сякаш гледаш нещо от две гледни точки. Току-що срещнах момчето на излизане от училище. Но помня как преди 40 години мене ме спря някакъв непознат... и ме почерпи с бонбони. Ясно помня всичко. — Той потръпна. — Колко особено!

— Надявам се, че това ви доказва липсата на какъвто и да е трик?

— Може би. Не знам. Но нали би могло да бъде и съвсем различно нещо. Да речем, че препаратът ме е замаял и аз съм говорил със себе си, така, както се говори насън, и съм заровил някъде дълбоко в себе си лъжливия спомен. Всичко е като наистина, но...

Внезапно Грант млъкна. Той облиза устните си и отново почувствува силния до повдигане вкус на бонбоните.

— Слушам ви — каза психиатърът.

— Не зная, може би вие и да сте прав. Но защо тогава аз не съм се изменил? Ако не се смята този спомен, аз съм същият, какъвто съм бил винаги. В някои неща може и да съм се променил, но в нищо, което да е много важно. Иначе аз не бих бил тука.

— Някога имах болен, страдащ от мания за преследване — каза докторът. — Той се смяташе за гений, когото подтискат.

— Какво отношение има това към мене?

Психиатърът се усмихна.

— Казах му, че няма такива неща. Нито един човек не може да каже: „Аз съм гений, когото подтискат.“ Един гений може да каже: „Някога се опитаха да ме подтискат“, но нищо повече. Самата природа на гения е такава, че той просто не може да бъде подтиснат.

— Въпреки това не разбирам какво общо има тук... — Грант се запъна. — Впрочем според вас дори при такова поощрение... аз просто не съм имал това, което е необходимо? — Той почувствува погледа на Майер и повяхна. — Да, сега си спомням. Спомням си как се оживих, когато непознатият човек ми каза да не изоставям занятията си по живопис. И аз му обещах, че няма да ги захвърля — обещах му аз, самият аз. — Той хвана трескаво психиатъра за ръката. — Но аз трябва, обезателно трябва да постигна това! Можете ли да ме изпратите там още веднъж?

— Мога. Но... продължавате ли да смятате, че от това ще има полза?

Грант сякаш се готвеше да каже нещо, но само вдигна рамена и поклати глава.

— Дори при втори опит — каза лекарят — ние не бихме изменили Вселената в необходимата степен. Сега разбирате ли? Ние правим същите грешки и избираме същия според нас погрешен курс. Само че това съвсем не са грешки и курсът не е погрешен. И едното, и другото са онова най-голямо нещо, което е било по силите ни.

Грант вдигна рязко глава:

— Тогава ние сме просто марионетки! Излиза, че нямаме свобода на избор. Вие обаче сам казахте, че имаме възможност да изменим живота си.

— Да, такава възможност има — в рамките, които поставя за всеки от нас собствената ни натура, и в рамките, които си поставяме ние самите. Ако ние сме съумели да излезем извън тези рамки, това означава, че ние вече сме ги надхвърлили.

— Д-да... сякаш разбирам.

С мъка и олюлявайки се, Грант се изправи на крака.

— Как се чувствувате? — запита лекарят.

— Скучно. Скучно и тъжно — но на устните на Грант се беше появила усмивка. — Поразяващо... вече не изпитвам онова мъчително чувство, което ме изпълваше преди. Сега се чувствувам... как да ви обясня? Сякаш от рамената ми се смъкна огромен товар. Интересно е,

че когато дойдох при вас, аз само предполагах, че не съм оправдал своите очаквания, а сега зная това сигурно — тъй като сам дадох на себе си обещание и не съумях да го изпълня. Наистина, действително го дадох. На пръв поглед това би трябвало да влоши моето състояние, кой знае защо обаче се чувствавам по-добре.

Доктор Майер сложи ръката си на рамото му:

— Вие просто се освободихте от чувството си за вина пред самия себе си. Сега знаете, че е било невъзможно да изпълните обещанието, дадено на самия себе си.

Неочаквано Грант се разсмя:

— Вие предвидихте това! Точно затова не се разтревожихте по отношение на хонорара. Вие сте знаели, че въпреки всичко ще се върна при вас.

В очите на лекаря проблеснаха весели огънчета:

— Да, предвидих. Казах ви, че това лечение е ново, но вие не бяхте първият.

— С други думи, вече се е случило същото?

Психиатърът се засмя тихо.

— Преди вас имаше само един болен и с него стана точно същото. Той през детството си мечтаеше да стане знаменит пианист... а стана психиатър.

Публикувано в списане „Наука и техника“, брой 50-52/1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.